

Beantwoording vragen uit Integraal Afwegingskader (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Jaarlijks worden de maximum uurprijzen en toetsingsinkomens voor de kinderopvang geïndexeerd. Deze jaarlijkse indexatie zorgt ervoor dat de kinderopvangtoeslag in de pas loopt met de loon- en prijsontwikkeling. De indexatie voorkomt inkomenseffecten voor ouders. Tevens wordt in dit besluit, conform coalitieakkoord, het loslaten van de koppeling gewerkte uren geregeld, evenals de bekostiging van de intensivering van toezicht en handhaving in de gastouderopvang.

2. Wie zijn betrokken?

Deze algemene maatregel van bestuur heeft gevolgen voor:

1. Toeslagen, dat de kinderopvangtoeslag uitvoert;
2. Kinderopvangorganisaties, omdat de maximum uurprijzen van invloed zijn op de kosten die zij doorberekenen aan ouders;
3. Ouders, omdat de maximum uurprijzen en de toetsingsinkomens bepalen hoeveel kinderopvangtoeslag zij ontvangen en, omdat het loslaten van de koppeling gewerkte uren invloed heeft op de hoogte van de kinderopvangtoeslag.

3. Wat is het probleem?

Jaarlijks veranderen de lonen en prijzen als gevolg van inflatie. Het indexeren van de maximum uurprijzen en de toetsingsinkomens zorgt ervoor dat de kinderopvangtoeslag hiermee in de pas loopt.

De koppeling gewerkte uren is voor veel ouders een ingewikkelde voorwaarde. Met name voor ouders met onregelmatige werktijden, zoals ondernemers, is het lastig in te schatten hoeveel uren per maand diegene werkt. Dit kan leiden tot (hoge) terugvorderingen en kan daarom voor een belemmering in de arbeidsparticipatie van deze ouders zorgen.

De kwaliteit in de gastouderopvang is gemiddeld voldoende en vergelijkbaar met de centrumopvang, maar kent relatief grote uitschieters naar beneden. Met de middelen voor meer- en uitgebreidere inspecties kunnen gemeenten en GGD'en een frequent beeld krijgen van de kwaliteit van de gastouderopvang en zullen gastouders die tekortschieten eerder aan het licht komen.

4. Wat is het doel?

De indexatie zorgt ervoor dat de maximum uurprijzen en de toetsingsinkomens ook in 2022 in de pas lopen met de landelijke loon- en prijsontwikkeling.

Door het loslaten van de koppeling gewerkte uren wordt de beleidsdoelstelling van de kinderopvangtoeslag beter gerealiseerd, namelijk het ondersteunen en stimuleren van de arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen. Het stelsel wordt eenvoudiger en de toekenningszekerheid voor ouders neemt toe.

Met de intensivering van toezicht en handhaving in de gastouderopvang worden gemeenten in staat gesteld om de frequentie en reikwijdte van het toezicht onder gastouders te vergroten.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De interventie maakt het ouders mogelijk om gebruik te maken van formele opvang, omdat de kinderopvang niet duurder wordt. Dat zou wel het geval zijn bij niet-indexeren. Als er niet geïndexeerd wordt, wordt de kinderopvang minder toegankelijk voor werkende ouders. Dit kan zowel negatieve effecten hebben voor de arbeidsparticipatie van – met name – vrouwen, en voor de deelname aan kinderopvang en daarmee de ontwikkeling van jonge kinderen. Met de indexatie blijft de kinderopvangtoeslag in de pas lopen met de loon- en prijsontwikkeling.

Met het loslaten van de koppeling gewerkte uren wordt de beleidsdoelstelling van de kinderopvangtoeslag beter gerealiseerd, namelijk het ondersteunen en stimuleren van de

arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen. Het stelsel wordt eenvoudiger en de toekenningzekerheid voor ouders neemt toe.

Met de intensivering van toezicht en handhaving in de gastouderopvang worden gemeenten in staat gesteld om de frequentie en reikwijdte van het toezicht onder gastouders te vergroten.

6. Wat is het beste instrument?

De kinderopvangtoeslag verlaagt de financiële drempel voor ouders om te gaan werken en het vergemakkelijkt de combinatie van werk en zorgen voor kinderen. De kinderopvangtoeslag is voor ouders van wie de kinderen naar kinder- of gastouderopvang gaan. Hierdoor is dit instrument effectiever dan generieke fiscale maatregelen zoals het verlagen van de belastingschijftarieven.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Voor burgers geldt dat de jaarlijkse indexatie negatieve inkomenseffecten voor ouders voorkomt door de maximum uurtarieven en de inkomenscategorieën te corrigeren voor de gemiddelde loon- en prijsontwikkeling in de economie. Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) zal de gevolgen van dit besluit voor de regeldruk onderzoeken. Deze zullen in een latere versie van het concept besluit worden toegelicht.

Budgettaire gevolgen overheid: De kosten van indexatie (ntb%) in 2023 bedragen circa € ntb miljoen. Aangezien het de reguliere indexering betreft, is dit bedrag al onderdeel van de Rijksbegroting. De extra uitgaven voor het loslaten van de koppeling gewerkte uren bedragen structureel ruim € 100 miljoen. Deze kosten zijn reeds opgevangen uit de middelen die beschikbaar zijn gesteld vanuit het coalitieakkoord.

Door de intensivering van het toezicht in de gastouderopvang, stijgen de structurele uitgaven aan de kinderopvangtoeslag naar verwachting met € 6,4 miljoen. In de begroting 2022 is aangekondigd dat de structurele uitgaven worden gedekt binnen de kinderopvangtoeslag.